

Reconstrucció del Pont Nou 1939 -1945

Text

Carme García,
Jordi Serra i
Jordi Ballús
(Arxiu Històric de
Roda de Ter i Les
Masies de Roda)

Fotos

Arxiu Històric de
Roda de Ter i
Les Masies de Roda

El dia 11 de juliol de 2024 als jardins de Can Planoles vàrem fer la presentació de "Reconstrucció del Pont Nou 1939 -1945", on exposarem com es va reconstruir el pont nou després de la seva destrucció en acabar la guerra, poguérem veure com es va fer el primer projecte, la licitació a l'empresa constructora, la seva posterior renúncia, l'aiguat de 1940, la nova concessió al Servicio Militar de Puentes y Caminos, l'arribada del Batalló Disciplinari de Treballadors, la Colònia Penitenciària, i els darrers problemes de la reconstrucció fins a arribar a la inauguració, de la presentació n'extraïem l'accident de l'esfondrament de la carcassa d'una arcada.

El dimarts 28 d'abril de 1942 ja es portaven diversos dies de pluja i aquest dia la pluja queia, però, amb no gaire intensitat. Mentre l'alferes Jesus Ardanaz Ciganda i el capatàs-encarregat de l'obra Pablo Olea Revilla estaven dinant a la fonda de cala Sebastiana, a la Plaça Major, els soldats i presoners que sota les ordres del capatàs havien construït en dies anteriors dues parets de pedra, entre pilar i pilar, a sobre el llit del riu, allà on s'havia de construir la primera i la segona arcada de les quatre destruïdes, es va

començar a construir per la banda del Passeig Moret. Aquestes parets servien de suport per aguantar el pes de tota la carcassa de cada arcada. Sobre les parets s'havien col·locat unes bigues de ferro que sostenien la carcassa de fusta que havia de suportar el pes de la pedra i la cimentació per la construcció de l'arcada. L'aigua anava pujant de nivell i empenta, la gent de Roda s'anava aproximant dispersada a les rodalies del pont, tant, per una banda, com per l'altre, per observar la pujada amb força del cabdal del riu. Entre les dotze i la una del migdia una de les parets de suport de la primera arcada va cedir per la força i l'embat de l'aigua i es va esfondrar.

Una vegada succeït l'esfondrament, una veïna de la Plaça Major, anà a cala Sebastiana a avisar l'alferes i el capatàs de l'obra, que una paret de suport del cindri d'una arcada s'havia esfondrat. El capatàs Pablo Olea Revilla va ordenar a l'alferes que un grup de soldats es presentés a treballar per assegurar una part de l'encofrat i retirar-ne un altra part. Segons ell, perillava que se l'emportés l'aigua.

Llavors va marxar tot sol cap al pont. L'alferes marxà cap a la seu de la Cooperativa on passa l'ordre al sergent Jesús Mintegui Oyarbide que era el sergent que estava de guàrdia de setmana. Aquest va ordenar formar a una trentena de soldats i presos, i amb el soldat escolta de vigilància Antonio Dièguez Iglesias, a dos quarts de 2 del migdia eren ja al pont. La pluja havia augmentat la intensitat. Sabedors tots els comandaments que, una de les parets que servia per subjectar l'encofrat de l'arcada, havia cedit i s'havia esfondrat, el sergent seguint ordres del capatàs, va ordenar que uns quinze soldats s'enflessin a dalt la carcassa per treure fusta.

La resta de soldats fins a la trentena varen rebre l'ordre de lligar amb cordes els puntals de fusta per assegurar i prevenir l'ensorrament de l'encofrat. La gent de Roda que estava agrupada a banda i banda del pont i cada vegada més nombrosa i fins i tot treballadores de la fàbrica de can Portavella per les finestres, quan veieren als soldats enfilats escridassaren al sergent, perquè els deixés baixar de dalt el fustam de l'arcada.

Als volts de tres quarts de dues del migdia, quan just feia poc més d'un quart que treballaven a dalt l'arcada del pont treient fustam, es va sentir un fort cruixit i la carcassa de fusta es va partir amb tres trossos. Es va ensorrar la part del mig i es van aixecar les puntes dretes per caure posteriorment al riu, que ja baixava rabiós. De la quinzena de treballadors enfilats a la carcassa, nou d'ells varen caure de dalt l'arcada cap al riu, que ràpidament van ser arrossegats pel fort corrent riu avall. Algun es

va poder agafar als pilastres del Pont Vell, des d'on la gent de Roda amb cordes el varen pujar fins a dalt. A un presoner, quan ja el tenien a dalt i agafat, es va trencar la corda a causa del fregament.

Un altre soldat de nom Luis Garcia Vega es va agafar fort a un tauló de fusta, en aquest mateix tauló posteriorment també s'hi van agafar el soldat Angel Garcia Bellido i un presoner. Al passar per sobre la resclosa de la Blava, l'Angel Garcia Bellido i el presoner no varen poder aguantar més temps agafats, fos per la fatiga o bé per topar i rebre algun cop. Varen deixar el suport del tauló, llavors la força de l'aigua en va fer la resta. L'altre, en Luis Garcia Vega, que continuava agafat amb força al tauló de fusta, va passar la part dels Molins i va anar a parar a la corba del riu, a Baumadrena. Per sort la inèrcia del tauló va passar a tocar la vorera des d'on va poder sortir-ne amb l'ajuda del rodenc i veí del carrer General Carbó, el jove Pere Arqué Jover, però amb símptomes d'asfíxia per haver-se empassat molta aigua. Aquest presoner va estar alguna setmana ingressat a l'hospital de Vic.

El capatàs Sr. Olea que també s'havia acabat d'enfilat a sobre la carcassa, es va poder agafar en un forat que havia fet l'exèrcit republicà per dinamitar el Pont Vell i que no el varen utilitzar. Mentrestant, una colla de rodencs li va tirar una corda i el varen poder treure. La gent de la Colònia de Salou en varen poder treure un altre més, a la corba del riu fins on havia estat arrossegat.

(Continua a la pàgina següent)

El balanç del tràgic accident va ser la desaparició del Soldat Treballador del Batalló Disciplinari núm. 44, Angel Garcia Bellido natural de Lopera (Jaen) i també la desaparició dels reclusos de la Colònia Penitenciària: Antoni Carreras Torras d'Igualada, Josep Camps Marsans de Granollers, i Antoni Comerma Horta que era de Vic. També va quedar engolit per les aigües, l'obrer civil que també treballava en la reconstrucció del pont Francisco Ramos Ramos. A més dels morts, en el balanç s'hi ha d'afegir els soldats del Batalló núm. 44 Luis Garcia Vega, que va quedar hospitalitzat a l'Hospital de Vic amb símptomes d'asfíxia, a causa de la gran

quantitat d'aigua ingerida i que era el que varen poder treure a Baumadrena.

També varen resultar ferits lleus els soldats del mateix Batalló, Luis Garcia De Andrea, Isidoro Garcia Rodríguez, Fernando Berbel Sánchez, Baltasar Garrido Capicol i José Guerrero Mendez, els quals varen haver de ser assistits a la infermeria del Destacament. Com també va necessitar assistència el capatàs encarregat Pablo Olea Revilla. Dels set treballadors fusters presoners de la Colònia Penitenciària, tres es varen morir i dos més també varen resultar amb ferides lleus. Un dels dos ferits es deia Miquel Perich Bosch.

La relació de molts soldats del Batalló Disciplinari de Treballadors i dels presoners de la Colònia Penitenciària amb les famílies rodenques que hi anaven a menjar o fins i tot a dormir alguna vegada, va durar en la majoria de casos, fins al final de la seva vida. Alguns, però en quedar en llibertat, a l'abolir els Batallons Disciplinaris i haver complert posteriorment tot el servei militar que els quedava, en van fer de Roda de Ter i després de trobar la seva parella, el lloc on van residir per sempre més i on en alguns casos van deixar les seves arrels, en podem documentar els següents:

- L'Antonio García Díaz, que es va casar amb Dolors Font Fàbrega
- En Vicente Hita Simancas que es va casar amb l'Anna Codina Vilaseca
- En Manuel Generoso Moreno que es va casar amb l'Anna Codina Teixidor
- En Baltasar Garrido Capicol que es va casar amb Pepeta Rifà Vilaseca
- L'Artemio García Machón que es va casar amb Conxita Orra Oliva
- En Francisco García Chozas que es va casar amb Carme Pont Arbat
- En Manuel García Illana que es va casar amb Ascension García López
- En Manuel García Guerrero casat amb Pepeta Aragonés Piñol
- En Maurino García Torrejón, festejava amb la Francesca Tarrés Font, quan ella va finir el 5 de febrer de 1945, ell va marxar de Roda de Ter
- L'Alfonso Martí Feliu es va casar amb la Maria Tresserra Vivet
- L'Antonio Diéguez Iglesias es va casar amb la Dolors Portet Mas
- En Juan Pastor Bordes es va casar amb la Mercè Sellés Palou
- En Josep Monegal Saña es va casar amb la Montserrat Parareda
- En Basilio González Tellaeche es va casar amb l'Assumpció Pujol Arimany.

Del soldat del Batalló Disciplinari, els presoners de la Colònia Penitenciària i el treballador civil que hi van deixar la vida en la reconstrucció del Pont Nou mai més ningú els va recordar, havent-se quedat ja en l'oblit. Valgui aquesta recerca per rescabalar la seva memòria i mantenir-los per sempre vius en la memòria rodenca. Malgrat tot, ells també formen part de la història de Roda de Ter.